

2025-08-21

Ju2025/01157

Justiedepartementet
Straffrättsenheten

Remissvar över: Utkast till lagrådsremiss En särskild straffbestämmelse för psykiskt våld

Se Sambandet yttrar sig enbart om det i förslaget som handlar om mäns våld mot kvinnor/partner och husdjur.

- Se Sambandet anser att utredningens förslag att hot och våld mot husdjur, kvinnor & barn vid sambandsbrott (när djur används som en del i våldet) i ökad grad ska kriminaliseras bör genomföras, oavsett om denna straffbestämmelse går igenom eller inte, samt förstärkas ytterligare.
- Se Sambandet menar att såväl djurskyddslagstiftningen som kvinno- och fridslagstiftningen och barnfridsbrotten bör ses över inför att Sverige ska implementera EU-direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1385) i maj 2027.

Se Sambandet ser positivt på förslaget att straffbestämmelsen angående psykiskt våld ska innefatta hot, tvång och kränkningar mot husdjur och i större utsträckning än tidigare kriminaliseras. Vi instämmer således i detta. Däremot bortser utredaren från ett nytt EU-direktiv vilket leder till den felaktiga slutsatsen att det inte behövs ytterligare förslag för att åtgärda sambandsbrotten.

EU-direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1385) antogs i maj 2024. Detta direktiv ska medlemsstaterna införliva i respektive nationella lagstiftning **senast 14 maj 2027**. I punkt 39 sid 25 i den svenska översättningen tar man upp brottsoffrets skydds- och stödbehov och vikten av detta anpassas med hänsyn till de individuella omständigheterna. En sådan omständighet som Europaparlamentet lyfter är ”användningen av sällskapsdjur för att utöva påtryckningar på brottsoffret”. Man ska också beakta graden av psykiskt eller ekonomiskt kontroll som gärningsmannen utövar på brottsoffret.

Då direktivet ska införlivas i nationell lagstiftning bör våld och hot och kontroll mot djur beaktas i såväl lagstiftning som i riktlinjer angående stöd och skydd – **alldeles oavsett** – om lagstiftaren väljer att instifta en särskild straffbestämmelse angående psykiskt våld eller inte. Med andra ord, även om denna straffbestämmelse inte införs bör frågan om husdjurs rättsliga status och skydd skärpas för att uppfylla kommande EU-direktiv.

Vi uppmanar därför lagstiftaren att se över hur sambandet mellan mäns våld mot kvinnor/partner och våld mot husdjur kan anpassas och införlivas i kvinno- och fridslagstiftningen samt i djurskyddslagstiftningen.

Dagens djurskyddslagstiftning har två delar: vanvård respektive fysisk misshandel. Kriterierna för brotten är högt satta vilket leder till att husdjur som "enbart" utsätts för hot, kontroll och lättare våld eller enklare vanvård, inte når upp till vad som krävs för en dom. Utredaren kan således inte, som i ovanstående förslag, hänvisa till djurskyddslagen när det gäller skydd av husdjuren i dessa fall eftersom de inte inkluderas på grund av att brottsrekvisiten inte motsvara de faktiska brotten.

Vad det gäller grovt djurplågeribrott som infördes 2022, menar lagstiftaren uttryckligen att våld mot djur i parrelationer generellt inte ska inkluderas i brottet. Bedömningen ska göras från fall till fall. Se Sambandet menar att våld och hot som utövas mot en individ för att utöva påtryckningar och kränka ett brottsoffer alltid ska betraktas som ett grovt djurplågeribrott, eftersom husdjuret används för att utsätta kvinnan för lidande.

Kränkningar, hot, kontroll och ekonomiskt våld mot djuret är helt enkelt olika sätt att utöva våld mot kvinnan och tvinga henne till handlingar hon inte vill göra. Därför borde våld mot husdjur också tydligt ingå i fridsbrottslagstiftningen. När hon/hen inte kan skydda sitt djur undergrävs också hennes självkänsla.

Dessutom lämnar kvinnor sällan kvar sitt husdjur hos en våldsam man om hon tvingas bort från sitt hem på grund av våld. Många kvinnojourer och skyddade boenden tar inte emot djur. Det finns exempel på att det har kostat kvinnor livet. Det emotionella bandet mellan kvinnan och husdjuret är starkt och det är detta man har tagit fasta på i EU-direktivet och man borde sålunda göra detsamma i svensk lagstiftning.

Det bör också betraktas som ett barnfridsbrott när barn bevittnar och upplever tvång, kränkningar och våld mot husdjur. Barn står nära husdjuren och far psykiskt illa av den upplevda maktlösheten att inte kunna hjälpa sitt djur. Det kan vara traumatiserande och få långtgående konsekvenser för deras psykiska mående även i vuxen ålder.

Stockholm 2025-08-21

Carin Holmberg & Therese Lilliesköld
Ordf. & Vice Ordf. i Se Sambandet
info@sesambandet.se